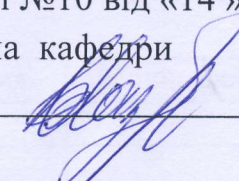

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра садівництва ім. проф. В.Л.Симиренка

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан агробіологічного факультету
 О.Л.Тонха
“23” червня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри садівництва
ім. проф. В.Л. Симиренка
Протокол №10 від «14» травня 2021 р.
В.о.завідувача кафедри
 Б.М. Мазур

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕКОРАТИВНЕ САДІВНИЦТВО

спеціальність 203«Садівництво та виноградарство»
освітня програма «Садівництво та виноградарство»
факультет агробіологічний
Розробник: к.с.-г.н., доцент Шевчук Н.В.

Київ – 2021 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра садівництва ім. проф. В.Л.Симиренка

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан агробіологічного факультету

_____ О.Л.Тонха

“_____” червня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри садівництва

ім. проф. В.Л. Симиренка

Протокол №10 від «14 » травня 2021 р.

В.о.завідувача кафедри

_____ Б.М. Мазур

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕКОРАТИВНЕ САДІВНИЦТВО

спеціальність 203«Садівництво та виноградарство»

освітня програма «Садівництво та виноградарство»

факультет агробіологічний

Розробник: к.с.-г.н., доцент Шевчук Н.В.

Київ – 2021 р.

1. Декоративне садівництво

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	203 «Садівництво та виноградарство»	
Освітня програма	«Садівництво та виноградарство»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	4
Семестр	7	8
Лекційні заняття	15 год.	4 год.
Практичні заняття	15 год.	6 год.
Самостійна робота	90 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	2 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Поряд з набуттям знань та умінь з виробництва плодів, овочів і винограду в підготовці фахівців зі спеціальності "Плодоовочівництво і виноградарство" необхідним елементом є оволодіння основними технологіями створення декоративних зелених насаджень. Це особливо важливо за сучасної складної екологічної ситуації у містах і селах України.

Метою вивчення дисципліни "Декоративне садівництво" є набуття студентами знань з біології декоративних рослин, способів їх розмноження, ознайомлення з асортиментом деревних і трав'янистих декоративних рослин різноманітного використання, а також освоєння технологій створення зелених насаджень та догляду за ними.

В результаті вивчення курсу "Декоративне садівництво" студент повинен **знати:**

- асортимент декоративних рослин, їх систематику і класифікацію;
- необхідність врахування природно-кліматичних умов, відмінностей рельєфу та гідрології, механічного складу, вологості та родючості ґрунтів;
- способи розмноження декоративних рослин (насінням, кореневищами, цибулинами, відсадками, живцями, кореневими паростками, щепленням тощо);
- основні елементи зелених насаджень (газони, клумби, рабатки, арабески, алеї, лінійні насадження, боксети, живоплоти, бордюри, перголи, солітери, куртини, та ін.);
- системи зелених насаджень та їх основні елементи (парки, сквери, бульвари, сади, тощо);
- технологію створення зелених насаджень.

В результаті освоєння курсу дисципліни студент повинен **вміти:**

- працювати з документацією щодо закладання зелених насаджень ;
- розрахувати потрібну кількість насіння та садивного матеріалу ;
- вирощувати розсаду та садивний матеріал декоративних рослин;
- провести підготовчі роботи та розмітку площі;
- організувати закладання насаджень;
- організувати догляд за насадженнями різних типів.

Фахові компетенції (ФК), які забезпечує дисципліна в цілому:

1. Здатність використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин).
2. Здатність використовувати навички для вирощування садивного матеріалу декоративних культур.
3. Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні концепції, правила і теорії, пов'язані з декоративними рослинами.
4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів декоративних культур для розв'язання виробничих технологічних задач, у тому числі для вирощування садивного матеріалу та закладання різних типів декоративних насаджень.
5. Здатність оцінювати, інтерпретувати і синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузі садівництва.
6. Здатність застосовувати методи статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами у садівництві.
7. Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище.
8. Здатність використовувати факти і досвід новітніх сучасних досягнень у декоративному садівництві.
9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

3. Програма та структура навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Класифікація та асортимент декоративних рослин												
Тема 1. Історія художнього садівництва, стилі та напрямки розвитку	15	2	2			11	2	1		1		
Тема 2. Класифікація декоративних рослин.	15	2	2			11		-		-		
Тема 3. Деревні декоративні рослини. Класифікація та базовий асортимент	15	2	2			11	2	1		1		
Тема 4. Класифікація та базовий асортимент квіткових культур.	15	2	1			12	1			1		
Разом за змістовим модулем 1	60	8	7			45	5	2		3		
Змістовий модуль 2. Види декоративних насаджень. Особливості їх створення і утримання												
Тема 1. Види і елементи декоративних насаджень.	16	3	2			11	2	1		1		
Тема 2. Декоративний плодовий сад.	14	2	2			10	1			1		
Тема 3. Основи проектування, технології створення декоративних насаджень та догляду за ними.	30	2	4			24	2	1		1		
Разом за змістовим модулем 2	60	7	8			45	5	2		3		
Усього годин	120	15	15			90	10	4		6		

4.Теми семінарських занять

Не передбачені

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вегетативне розмноження декоративних рослин	2
2	Насіннєве розмноження декоративних рослин	2
3	Декоративні якості та асортимент квіткових культур (заняття на колекційній ділянці ІС НААН України)	2
4	Декоративні якості та асортимент деревних рослин (заняття в БС НУБіП України).	2
5	Формовий плодовий сад (заняття в НБС ім. М.М.Гришка)	2
6	Садові землі та їх суміші	1
7	Техніка садіння розсади та садивного матеріалу у насадженнях різних типів	2
8	Газонні трави. Технологія створення газона.	2

6. Теми лабораторних занять

Не передбачені

Змістовий модуль 1. Класифікація та асортимент декоративних рослин

Тема 1. Історія художнього садівництва, стилі та напрямки розвитку

Поняття про декоративне садівництво, його роль в житті людини. Головні стилі садово-паркового мистецтва. Регулярний та іррегулярний стилі, їх характерні ознаки, відомі історичні парки, створені у цих стилях. Основні етапи історії садово–паркового мистецтва у світі та Україні. Сучасні тенденції у декоративному садівництві. Вимоги, яким повинні відповідати декоративні насадження.

Тема 2. Класифікація декоративних рослин.

Класифікація декоративних рослин за морфологічними ознаками (життєвими формами). Деревні рослини. Поняття про дерева, кущі, деревоподібні ліани, проміжні форми деревних рослин. Трав'янисті рослини. Поняття про літники (однорічники), дворічники та багаторічники. Ботанічна

класифікація декоративних рослин, правила написання назв різних ботанічних рангів. Поняття про вид, сорт, гібрид, садову форму. Класифікація декоративних рослин за відношенням до абіотичних факторів довкілля: температури повітря, світла, води.

Тема 3. Деревні декоративні рослини. Класифікація та базовий асортимент

Поняття про дендрологію. Роль деревних рослин у декоративному садівництві. Класифікація дерев за основними морфобіологічними ознаками (висота, довговічність, швидкість росту, форма крони). Основні види і садові форми дерев, які належать до кожної з груп. Класифікація кущів за висотою, швидкістю росту та іншими морфологічними ознаками та їх базовий асортимент.

Тема 4. Класифікація та базовий асортимент квіткових культур.

Поняття про квітникарство. Класифікація квіткових культур за життєвими циклами та морфологічними ознаками. Красивоквітучі, декоративнолистяні, ґрунтопокривні однорічники, сухоцвіти. Основні представники перелічених груп, їх декоративні якості та особливості використання. Дворічники, перелік базових видів, особливості вирощування. Зимуючі і не зимуючі багаторічники. Класифікація багаторічників за типом підземних органів (кореневі і кореневищні, цибулинні, бульбоцибулинні, бульбокореневі. Характеристика основних видів багаторічників

Змістовий модуль 2. Види декоративних насаджень. Особливості їх створення і утримання

Тема 1. Види і елементи декоративних насаджень.

Класифікація декоративних насаджень за призначенням: насадження загального користування (парки, лісопарки, сквери, бульвари); насадження обмеженого користування (сади біля шкіл, дитячих садків, санаторіїв тощо); спеціальні насадження (ботанічні сади, анти ерозійні насадження, спортивні газани); насадження індивідуального користування (присадибні, дачні сади).

Елементи декоративних насаджень (солітери, групи, куртини, масиви), види квітників, газонів.

Тема 2. Декоративний плодовий сад.

Історія формового садівництва, його використання в сучасному декоративному садівництві. Класифікація штучних форм плодових дерев (кордони, шпалери, об'ємні класичні і довільні форми). Особливості формування штучних крон (вибір садивного матеріалу, використання опори, регулювання росту і плодоношення. Асортимент плодових культур для декоративного саду.

Тема 3. Технології створення декоративних насаджень та догляду за ними.

Основні етапи проектування декоративних насаджень (ситуаційний план, опорний план, дендрологічна відомість, розміточні та посадкові креслення). Особливості закладання декоративних насаджень. Техніка садіння терев і кущів, закладання квітників. Основи догляду за декоративними насадженнями (зрошення, обрізування, захист від шкідників і хвороб), моніторинг стану насаджень.

7. Контрольні питання, комплект тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Варіанти контрольних запитань

1. Поняття про стилі садово–паркового мистецтва. Їх основні характерні ознаки.
2. Охарактеризувати регулярний стиль садово–паркового мистецтва. Навести приклади найвідоміших парків, створених у цьому стилі.
3. Охарактеризувати іррегулярний стиль садово–паркового мистецтва та історію його виникнення.
4. Історія садово–паркового мистецтва України. Навести приклади найвідоміших парків.
5. Основні тенденції сучасного паркобудування в Україні і світі. Вимоги, яким повинні відповідати зелені насадження.
6. Ботанічна класифікація декоративних рослин.
7. Класифікація декоративних рослин за життєвими формами. Навести приклади.
8. Класифікація декоративних рослин за їх відношенням до основних факторів довкілля (навести приклади).
9. Охарактеризувати способи розмноження декоративних рослин.
10. Особливості генеративного розмноження декоративних рослин. Класифікація їх за розміром насіння.
11. Розсадний і безрозсадний способи вирощування квіткових рослин.
12. Особливості насінництва квіткових культур.
13. Класифікація способів вегетативного розмноження декоративних рослин.
14. Охарактеризувати способи природного вегетативного розмноження декоративних культур. Навести приклади.
15. Охарактеризувати способи штучного вегетативного розмноження декоративних культур. Навести приклади.
16. Застосування щеплення в декоративних розсадниках.

17. Класифікація трав'янистих декоративних рослин. Охарактеризувати основні групи і навести приклади.
  18. Однорічні квіткові рослини. Перелічити основні групи і навести приклади.
  19. Асортимент красивоквітучих однорічників. Агробіологічна характеристика айстри китайської та антирінума.
  20. Красиво квітучі однорічники. Агробіологічна характеристика петунії і вербени.
  21. Агробіологічна характеристика тагетеса і агератума.
  22. Агробіологічна характеристика бегонії завждиквітучої і лобулярії.
  23. Охарактеризувати асортимент однорічних сухоцвітів.
  24. Охарактеризувати асортимент листяно–декоративних однорічників. Особливості їх розмноження.
  25. Охарактеризувати асортимент ґрунтопокривних однорічників.
  26. Класифікація багаторічних квіткових рослин.
  27. Асортимент кореневих та кореневищних багаторічників.
  28. Агробіологічна характеристика півонії і іриса.
  29. Агробіологічна характеристика флокса мітельчастого і хризантеми дрібноквіткової.
  30. Агробіологічна характеристика рудбекії і видів багаторічних айстр.
  31. Група цибулинних багаторічників. Характеристика тюльпана, нарциса, лілії.
  32. Група дрібно цибулинних багаторічників. Дати коротку характеристику основних видів та описати особливості їх використання.
  33. Бульбокореневі (коренебульбові) багаторічники. Агробіологічна характеристика жоржини.
  34. Бульбоцибулинні багаторічники. Агробіологічна характеристика гладіолуса і крокуса.
  35. Килимові багаторічники. Агробіологічна характеристика флокса шиловидного, аюги, сланких видів очитків.
-
1. Принципи створення квітників безперервного цвітіння.
  2. Класифікація деревних декоративних рослин за морфологічними ознаками. Навести приклади.
  3. Класифікація деревних декоративних рослин (кущів і дерев) за довговічністю. Навести приклади.
  4. Класифікація деревних декоративних рослин (кущів і дерев) за швидкістю росту. Навести приклади.

5. Класифікація деревних декоративних рослин (кущів і дерев) за формою крони. Навести приклади.
  6. Основні види квітників. Клумба, рабатка, арабеска, міксбодер, скеляста гірка.
  7. Основні елементи квітників. Солітер, група, куртина, бордюр, масив.
  8. Основні види газонів, їх функціональне призначення і коротка характеристика.
  9. Газонні трави. Базовий асортимент для різних зон України (Степ, Лісостеп, Полісся).
  10. Партерний газон. Особливості технології його створення та утримання.
  11. Звичайний та луговий газони. Особливості їх створення та утримання.
  12. Квітковий та мавританський газони. Особливості їх створення.
- Асортимент квіткових культур для них.
13. Спортивні газони. Особливості їх створення і утримання.
  14. Основні елементи деревних насаджень. Солітер, група, куртина, масив, алея.
  15. Класифікація видів зелених насаджень.
  16. Насадження загального користування. Назвати і охарактеризувати основні види.
  17. Насадження обмеженого користування. Основні вимоги при їх проектуванні і створенні.
  18. Насадження спеціального призначення. Назвати і охарактеризувати основні види.
  19. Значення ботанічних садів у розширенні асортименту декоративних культур. Основні напрямки їх діяльності.
  20. Насадження індивідуального користування. Основні принципи їх проектування і створення.
  21. Етапи проектування зелених насаджень.
  22. Генеральний та дендрологічний плани. Дендрологічна відомість.
  23. Комплекс та послідовність підготовчих робіт перед закладанням декоративного насадження.
  24. Садивний матеріал для декоративних насаджень. Якість, вік, особливості садіння.
  25. Особливості догляду за декоративними насадженнями різних видів.

Комплект тестів (зразок)

Питання 1. До якого стилю належить парк Софіївка? (впишіть відповідь)

Питання 2. Який з представлених видів декоративних рослин належить до гідрофітів?

1	ялина колюча
2	бузок звичайний
3	латаття біле
4	півонія біла

Питання 3. Співставте групу і вид рослин

А. Рослини короткого світлового дня	1. Тюльпан садовий
В. Рослини довгого світлового дня	2. Троянда садова
С. Рослини нейтральні	3. Хризантема садова
	4. Магнолія Суланжа
	5. Жоржина звичайна
	6. Півонія біла

Питання 4. До якої групи за масою (розміром) насіння належить бегонія завждиквітуча? (впишіть відповідь)

Питання 5. Об'єднайте способи вегетативного розмноження

А. Природне	1. живцями
В. Штучне	2. кореневищами
	3. цибулинами
	4. бульбоцибулинами
	5. щепленням
	6. відсадками

Питання 6. Для розмноження яких декоративних рослин застосовують щеплення на високому штамбі?

1	півонія деревовидна
2	пірамідальні форми деревних рослин
3	плакучі та парасолькоподібні форми деревних рослин
4	листянодекоративні однорічники

Питання 7. До якої групи однорічників належить айстра китайська? (впишіть відповідь)

Питання 8. Співставте життєву форму і вид декоративної рослини

А. Дерева	1. Бузок звичайний
В. Чагарники	2. Ялина колюча
С. Трав'янисті багаторічники	3. Дуб черешчатий
	4. Півонія деревовидна

	5. Півонія біла 6. Бук східний

Питання 9. Назвіть серед перелічених однорічників холодостійку культуру

1	петунія гібридна
2	сальвія блискуча
3	агератум мексиканський
4	жоржина однорічна

Питання 10. До якої групи за вимогами до тепла у вегетуючому стані належить агератум мексиканський? (впишіть відповідь)

8. Методи навчання

Лекції, лабораторні заняття та самостійна робота. Для поглибленого ознайомлення з асортиментом декоративних рослин планується виїзні лабораторні заняття у НБС ім. М.М. Гришка.

9. Форми контролю

Перевірка готовності до виконання лабораторних робіт шляхом опитування, тестові питання, модульні контрольні роботи. Підсумковий контроль у вигляді заліка.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студентів відбувається згідно положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол №6 з табл.1.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 - 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 - 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 - 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання	60 - 63

		задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 - 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R_{нр}** (до 70 балів): **R_{дис}=R_{нр}+R_{ат}**

11. Література

Основна

1. Агафонов Н.В. Мамонов Є.В. Иванова И.В. Декоративное садоводство. Учебник. – М.: Колос, 2000. – 319 с.
2. Бабина Н., Бабин Д. Приусадебное цветоводство. – М.: ИКТЦ ЛАДА, 2004. – 478 с.
3. Білоус В.І. Декоративне садівництво (основи квітництва, дендрології та озеленення): Підручник. – Умань, 2005. – 296 с.
4. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво. Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. – К., 2001. – 299 с.
5. Бунин В.А. Цветоводство. Практикум. – Львов: Вища шк., 1987. – 96 с.
6. Декоративне садівництво і квітникарство: Навчально-методичний посібник / С.В. Роговський, Л.А. Козак, І.В. Тімонов та ін. – Білоцерківський НАУ, 2009. – 153 с.
7. Дяченко А.Д. Луковичные цветочно-декоративные растения открытого грунта. – К.: Наукова думка, 1990. – 290 с.
8. Калініченко О.А., Пушкар В.В., Кузнецов С.І. Деревя та кущі України. Порайонний асортимент. – Київ: Держ. Ком. Буд, 2000. – 187 с.
9. Колісніченко О.А. Декоративна дендрологія. – К.: Вища школа. 2001. – 286 с.
10. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць.: Підручник. – Львів: Світ, 2005. – 454 с.
11. Маурер В.М. Декоративне розсадництво. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 264 с.
12. Прокопчук В.М., Мазур В.А. Декоративне садівництво і квітникарство: Навчальний посібник. – Вінниця, 2010, - 169 с.
13. Шайтан И.М., Клименко С.В. Декоративный плодовой сад. – Киев: Урожай, 1988, - 224 с.

Допоміжна

1. Гродзинский А.М. Декоративные растения открытого и закрытого грунта. – К.: Наукова думка, 1985.
2. Черевченко Т.М. Довідник квітникаря-любителя. – К.: Урожай, 1994.
3. Мензатюк З. Український квітник: науково-популярна проза / Зірка Мензатюк. – К.: Грані-Т, 2010. – 64 с.
4. Писарев А.Е. Розы: энциклопедия. – М.: Эксмо, 2009. – 288 с.
5. Сироватская Л.С. и др. Азбука цветовода. – К.: Урожай, 1993.
6. Хессайон Д.Г. Всё о вечнозелёных растениях. – М., 2003.
7. Хессайон Д.Г. Всё о газоне. – М., 2003.
8. Хессайон Д.Г. Всё о декоративных кустарниках. – М., 2003.
9. Хессайон Д.Г. Всё о клумбовых растениях. – М., 2002.
10. Хессайон Д.Г. Всё о цветах в вашем доме. – М., 2003.
11. Цветы в саду или 1000 цветов для вашего сада: Иллюстрированный справочник. – М.: ЗАО «Фитон +», 2006. – 320 с.

13. Інформаційні ресурси

Журнали: Квіти України, Цветоводство,. Ландшафтный дизайн, Огородник, Мой прекрасный сад, Нескучный сад